

CURTEA EUROPEANĂ PENTRU DREPTURILE OMULUI

SECȚIUNEA A PATRA

CAZUL ȚÎMBAL c. MOLDOVEI

Cererea nr. 22970/02

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

14 septembrie 2004

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile prevăzute de articolul 44 para. 2 al Convenției. Poate constitui subiectul unei revizuii editoriale.

În cazul Țîmbal c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a patra), în Camera în următoarea componență:

Domnul Nicolas Bratza, *Președinte*,

D. M. Pellonpää,

D. J. Casadevall,

D. S. Pavlovschi,

D. J. Borrego Borrego,

Dna. E. Fura – Sandstrom,

Dra. L. Mijovic, *judcători*,

Și D. M. O'Boyle, *Grefierul Secțiunii*,

Deliberând la 24 august 2004,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cazul format ca urmare a depunerii la Curte a unei cereri (nr. 22970/02) împotriva Republicii Moldova în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Convenția) de către un cetățean al Republicii Moldova, domnul Alexandru Țîmbal (reclamant), la 31 mai 2002.
2. Reclamantul a fost reprezentat de către domnul V. Constantinov care a acționat în numele organizației nonguvernamentale Juriștii pentru

Drepturile Omului, cu sediul la Chișinău. Guvernul moldovean (Guvernul) a fost reprezentat de către Agentul său, domnul Pârlog V.

3. Reclamantul a pretins faptul că neexecutarea hotărârii judecătorești din 16 septembrie 1999 a constituit o violare a dreptului său de a i se recunoaște drepturile sale civile de către o instanță de judecată, drept garantat de prevederile articolului 6 al Convenției precum și, a dreptului său la protecția proprietății garantat de articolul 1 al Protocolului 1 al Convenției.
4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a IV-a. La 4 februarie 2003 o Cameră a acelei Secțiuni a decis să comunice această cerere Guvernului. În conformitate cu prevederile articolului 29 para. 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii în paralel cu examinarea admisibilității sale.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul, domnul Alexandru Țîmbal, este de naționalitate moldovean, s-a născut în anul 1944 și locuiește în Chișinău, Republica Moldova.
6. Reclamantul a fost angajat al Ministerului Afacerilor Interne început cu anul 1963. În decembrie 1994 dumnealui s-a pensionat. În 1999 dumnealui a intentat o acțiune civilă la Tribunalul municipiului Chișinău împotriva Ministerului Afacerilor Interne prin care a solicitat plata diferenței dintre pensia pe care dumnealui a primit-o și suma pe care dumnealui conform legii trebuia s-o primească (calculată în conformitate cu prevederile Legii din 23 iunie 1993 cu privire la

stabilirea pensiilor pentru militari și personalul militar al Ministerului Afacerilor Interne).

7. La 16 septembrie 1999 Tribunalul municipiului Chișinău i-a acordat reclamantului o compensație în valoare de 8,394.40 lei moldovenești (echivalentul a 737.37 EURO la acel moment). Nu a fost depus nici un apel și, prin urmare, hotărârea respectivă a devenit definitivă.
8. La 1 octombrie 1999 Tribunalul municipiului Chișinău a eliberat titlu executoriu pe care l-a transmis spre executare Trezoreriei de Stat. Totuși, titlul executoriu nu a fost executat din cauza lipsei de fonduri din conturile Ministerului Afacerilor Interne.
9. În noiembrie 1999 reclamantul a înaintat o acțiune administrativă la Curtea de Apel prin care a solicitat obligarea Ministerului Justiției să execute hotărârea judecătorească. La 24 noiembrie 2000, Curtea de Apel a refuzat acțiunea și a decis faptul că jurisdicția în materie aparține instanței de drept competente.
10. Reclamantul a depus apel la Curtea Supremă de Justiție împotriva acestei decizii. La 27 decembrie 2000 Curtea Supremă de Justiție a respins apelul și a menținut decizia Curții de Apel.
11. Pe parcursul anului 2001 reclamantul a înaintat plângeri cu privire la neexecutarea hotărârii judecătorești executorului judecătoresc, dar fără nici un rezultat. Dumnealui a înaintat plângeri diverselor autorități judiciare și executive inclusiv, Tribunalului municipiului Chișinău, Ministerului Finanțelor, Parlamentului, Cancelariei de Stat, Președinției, Ministerului Afacerilor Interne, Procuratura Generală și Ministerului Justiției. Într-o scrisoare din 30 ianuarie 2002 Ministerul Justiției a informat reclamantul despre faptul că hotărârea

judecătorească din 16 septembrie 1999 nu putea fi executată datorită lipsei de fonduri în conturile Ministerului Afacerilor Interne.

12.Hotărârea judecătorească a fost executată la 25 aprilie 2003, după comunicarea respectivei cereri Guvernului Republicii Moldova de către Curte în luna februarie 2003.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

13.Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, în vigoare la acel moment, statuau:

Articolul 336. Hotărârile instanțelor de judecată și ale altor organe, care urmează să fie executate

Se execută conform regulilor stabilite de prezentul titlu al codului: 1) hotărârile, încheierile și deciziile date de instanțele de judecată în pricinile civile...

Articolul 338. Eliberarea titlului executor

Titlul executor se eliberează de către instanță creditorului – urmăritor, după ce hotărârea a rămas definitivă, cu excepția cazurilor de executare imediată, când titlul executor se eliberează imediat după darea hotărârii.

Articolul 343. Prezentarea documentului de executare silită spre executare

Executorul judecătoresc începe executarea hotărârilor la cererea persoanelor, enumerate în articolul 5 al prezentului cod, iar în cazurile prevăzute de alineatul al doilea al prezentului articol – în urma dispoziției judecătorului.

Articolul 349. Controlul asupra executării hotărârilor

Controlul asupra executării juste și la timp a hotărârilor judecătorești se exercită de către Departamentul de executare a deciziilor judiciare pe lângă Ministerul Justiției.

ÎN DREPT

14. Reclamantul a pretins faptul că dreptul său de a i se recunoaște drepturile sale civile de către o instanță judecătorească a fost violat de către autoritățile statale prin faptul că hotărârea judecătorească din 16 septembrie 1999 nu a fost executată. El și-a întemeiat alegațiile pe articolul 6 al. 1 al Convenției, care prevede următoarele:

„ 1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială ...”

15. Reclamantul în continuare a pretins faptul că în conformitate cu prevederile articolului 1 al Protocolului 1, datorită neexecutării hotărârii judecătorești, dreptul său la protecția proprietății a fost violat. Articolul 1 al Protocolului 1 al Convenției prevede următoarele:

“ Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

I. ADMISIBILITATEA CERERII

16. Curtea consideră că plângerile reclamantului fondate pe prevederile articolelor 6 al. 1 și ale art. 1 al Protocolului 1 al Convenției implică chestiuni de drept care sunt suficient de serioase încât determinarea acestora să depindă de examinarea fondului cauzei, nefiind stabilite alte motive pentru declararea lor ca fiind inadmisibile. Curtea, prin urmare, a declarat aceste alegații ca fiind admisibile. În conformitate cu decizia sa de aplicare a articolului 29 para. 3 al Convenției (vezi paragraful 4 de mai sus), Curtea imediat se va pronunța și asupra fondului acestor cereri.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 AL. 1 AL CONVENȚIEI

17. Reclamantul și-a menținut poziția conform căreia neexecutarea de către autorități a hotărârii judecătorești din 16 septembrie 1999 a constituit o violare a articolului 6 al. 1 al Convenției. Guvernul Republicii Moldova nu a negat acest fapt.

18. Curtea subliniază faptul că articolul 6 al. 1 asigură tuturor dreptul de a prezenta în fața unei instanțe judecătorești orice plângere referitoare la drepturile și obligațiile sale civile, acest drept incluzând dreptul de a se adresa unei instanțe judecătorești, drept din care rezultă dreptul de acces la o instanță, un aspect al căruia este și dreptul de a demara în fața unei instanțe proceduri legale în probleme de ordin civil. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul legal național al unui Stat Contractant ar permite în final ca o hotărâre judecătorească obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 al. 1 al Convenției să descrie în detalii garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu – proceduri care sunt echitabile, publice și prompte – fără

a asigura executarea hotărârilor judecătorești, de a considera prevederile articolului 6 ca referindu-se exclusiv la accesul la o instanță judecătorească și demararea procedurilor legale, fapt care de altfel, ar duce la situații incompatibile cu principiile statului de drept pe care Statele Contractante s-au obligat să-l respecte atunci când au ratificat Convenția. Executarea unei hotărâri judecătorești ar trebui privită ca o parte integrală a unui proces conform prevederilor articolului 6 al Convenției (vezi *Hornsby c. Greciei* hotărârea din 19 martie 1997, *Raporturi* 1997 –II, p. 510, para. 40).

19. O autoritate statală nu poate folosi în calitate de scuză lipsa de fonduri pentru a nu executa o hotărâre judecătorească. Prin urmare, o întârziere în executarea unei hotărâri judecătorești ar putea fi justificată doar de anumite circumstanțe. Dar această întârziere nu trebuie să fie astfel încât să atingă însăși esența dreptului asigurat prin articolul 6 al. 1 al Convenției (vezi *Immobiliare Saffi c. Italiei* (GC), NR. 22774/93, para. 74, CEDO 1999 – V). În cazul de față, reclamantul nu trebuia să fie împiedicat să beneficieze de succesul soluționării cauzei sale de către instanța de judecată, care presupunea plata unei compensații.

20. Curtea notează faptul că hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea reclamantului a rămas neexecutată pentru o perioadă de trei ani și jumătate (numai după ce acest caz a fost comunicat de către Curte Guvernului la 4 februarie 2003).

21. Prin faptul că pe parcursul mai multor ani nu au fost întreprinse măsurile necesare pentru executarea hotărârii judecătorești definitive în acest caz, autoritățile din Republica Moldova au încălcat prevederile articolului 6 al. 1 al Convenției.

22. Prin urmare, a existat o violare a articolului 6 al. 1 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 PROTOCOL 1 AL CONVENȚIEI

23. Reclamantul și-a menținut poziția conform căreia neexecutarea de către autorități a hotărârii judecătorești din 16 septembrie 1999 a constituit o violare a articolului 1 Protocol 1 al Convenției. Guvernul nu a negat acest lucru.

24. Curtea subliniază faptul că o revendicare poate constitui un bun în virtutea prevederilor articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției dacă este stabilită suficient pentru a fi executată (vezi *Stran Greek Refineries and Stratis Andreadis c. Greciei*, hotărârea din 9 decembrie 1994, Seria A nr. 301 – B, para. 59).

25. Curtea notează faptul că reclamantul în conformitate cu hotărârea judecătorească din 16 septembrie 1999, avea revendicări care urmau să fie executate. Rezultă că imposibilitatea reclamantului de a obține executarea hotărârilor judecătorești până la 25 aprilie 2003 a constituit o imixtiune în dreptul său de a dispune de proprietățile sale, așa cum prevede prima propoziție a primului paragraf al articolului 1 Protocol 1 al Convenției.

26. Prin faptul că hotărârea judecătorească definitivă nu a fost executată, autoritățile naționale au privat persoana de dreptul său legitim de a i se achita compensația și de a dispune de banii săi. Guvernul Republicii Moldova nu a prezentat nici o justificare pentru această imixtiune și Curtea consideră că lipsa fondurilor nu poate justifica o asemenea omisiune (vezi *mutatis mutandis*, *Ambruosi c. Italiei*, nr. 31227/96, para. 28 – 34, 19 octombrie 2000).

27. Prin urmare, a existat o violare a articolului 1 Protocol 1 al Convenției.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

28. Articolul 41 prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocolelor sale și dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. PREJUDICIUL MATERIAL

29. Reclamantul a pretins 8 631 lei moldovenești (echivalentul a 523 EURO la acel moment) pentru prejudiciul material suferit ca rezultat al neexecutării hotărârilor judecătorești de către autorități. Reclamantul a susținut faptul că dacă ar fi investit banii într-o bancă comercială din Moldova, ar fi obținut venitul menționat mai sus.

30. Guvernul a considerat excesive sumele pretinse și a lăsat stabilirea cuantumului prejudiciului la discreția Curții.

31. Curtea consideră faptul că reclamantul a suferit prejudicii materiale ca rezultat al neexecutării hotărârii judecătorești din 16 septembrie 1999. Luând în considerație poziția fragilă a băncilor comerciale în Moldova, Curtea consideră ca fiind mai potrivită folosirea ca punct de referință rata medie a dobânzii prevăzută de către Banca Națională a Moldovei în perioada respectivă. Prin urmare, Curtea acordă reclamantului în acest sens 370 EURO, plus orice taxă care ar putea fi încasată.

B. PREJUDICIUL MORAL

32. Reclamantul a mai pretins 43 000 EURO în calitate de prejudiciu moral suferit ca urmare a neexecutării de către autorități a hotărârii judecătorești.

33. Guvernul nu a fost de acord cu suma cerută de reclamant, argumentând prin faptul că este excesivă în lumina jurisprudenței Curții Europene. Guvernul a exprimat opinia conform căreia în anumite cazuri simplul fapt al constatării unei violări a Convenției a fost considerată satisfacție echitabilă. Guvernul în continuare a citat cazul *Burdov c. Rusiei*, nr. 59498/00, CEDO 2002 –III, unde reclamantului i s-a acordat în calitate de prejudiciu moral suma de 3 000 EURO.

34. La stabilirea acordării prejudiciului moral suferit de către fiecare reclamant, Curtea ia în considerație asemenea factori ca vârsta reclamanților, venitul personal, durata procedurii de executare a hotărârilor judecătorești precum și, alte aspecte relevante.

35. Curtea consideră că reclamantului i s-a cauzat o stare de stres și frustrare ca rezultat al neexecutării hotărârii judecătorești, în mod special, luând în considerație și faptul că unicul venit al reclamantului era pensia sa. În consecință, Curtea acordă reclamantului 800 EURO, plus orice taxă care urmează a fi încasată.

C. COSTURI ȘI CHELTUIELI

36. Reclamantul a mai pretins 1 000 EURO în calitate de taxe de reprezentare. El s-a bazat pe contractul încheiat cu avocatul său, în conformitate cu care aceste taxe ar trebui plătite numai în caz de reușită.

37. Guvernul nu a fost de acord cu sumele cerute de reclamant, considerându-le ca fiind exagerate și că reclamantul nu a reușit să dovedească preținsele cheltuieli de reprezentare.

38. Curtea reamintește faptul că pentru ca cheltuielile și costurile să fie incluse în suma acordată în conformitate cu articolul 41, trebuie să fie stabilit faptul că ele au fost reale și necesare și au avut un quantum rezonabil (vezi, drept exemplu, *Nilsen și Johnsen c. Norvegiei* (GC), NR. 23119/93, para. 62, CEDO 1999 – VIII).

39. În conformitate cu Regula 60 § 2 a Regulamentului Curții, detaliind toate revendicările înaintate, Camera poate respinge revendicările în totalitate sau în parte.

40. Curtea poate lua drept bază pentru evaluarea sa asemenea elemente ca numărul de ore de lucru și a tarifelor solicitate pentru fiecare oră de lucru. Totuși, deoarece reclamantul nu a prezentat nici o informație, Curtea decide să nu acorde nici o sumă bănească pentru costuri și cheltuieli.

D. PENALITĂȚI

41. Curtea consideră potrivit ca penalitatea să fie calculată în baza ratei minime a dobânzii a Băncii Centrale Europene, la care să se adune trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA UNANIM:

1. Declară cererea admisibilă,

2. Susține faptul că a existat o violare a articolului 6 al. 1 al Convenției,
3. Susține faptul că a existat o violare a articolului 1 al Protocolului 1 al Convenției,
4. Susține faptul că,
 - (a) Statul reclamat trebuie să achite în decurs de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu prevederile art. 44 al. 2 al Convenției, 370 EURO în calitate de prejudiciu material și 800 EURO în calitate de prejudiciu moral, care să fie convertite în valuta națională a statului reclamat la rata aplicabilă la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi încasată,
 - (b) că începând cu data expirării celor trei luni sus menționate până la executarea hotărârii va trebui achitată o rată simplă a dobânzii la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii a Băncii Centrale Europene pe parcursul perioadei de penalizare plus trei procente.

5. Respinge unanim restul revendicărilor reclamanților de satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 14 septembrie 2004, conform Regulii 77 § 2 și 3 a Regulamentului Curții.

Michael O'Boyle

Nicolas Bratza